

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci žalobkyně: **V. K.**, zastoupené Mgr. Dagmar Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, odbor sociální péče a zdravotnictví, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2006, č. j. MHMP 323954/2006, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2007, č. j. 1 Cad 118/2006 - 35,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně, Mgr. Dagmar Dřímálové, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 800 Kč; tato odměna je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) se žalobou domáhala přezkoumání výše označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 12 č. j. ODP/NEZ/511/2006/FOL ze dne 26. 7. 2006, jímž byla stěžovatelce snížena opakovaná peněžitá dávka sociální péče. Z obsahu rozsáhlé žaloby je zřejmé, že stěžovatelka brojila proti nedostatečným skutkovým zjištěním žalovaného, resp. proti nedostatku důvodů pro rozhodnutí, tudíž považuje rozhodnutí žalovaného za nesrozumitelné a nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Usnesením Městského soudu v Praze č. j. 1 Cad 118/2006 - 35 ze dne 24. 4. 2007 byl zamítnut návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce pro žalobní řízení. V odůvodnění poukázal soud na ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož může předseda senátu navrhnouteli, u kterého jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit zástupce, jímž může být advokát. Městský soud v Praze konstatoval, že žaloba podaná

stěžovatelkou má všechny náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s., a není proto splněna druhá podmínka pro ustanovení zástupce - podmínka potřeby ochrany práv stěžovatelky. Z toho důvodu se Městský soud v Praze dále nezabýval splněním podmínky pro osvobození od soudních poplatků a žádost stěžovatelky zamítl.

Toto usnesení napadla stěžovatelka dne 28. 5. 2007 kasační stížností, kterou dne 25. 10. 2007 doplnila její zástupkyně ustanovená pro řízení o kasační stížnosti. Stěžovatelka poukazuje na to, že se Městský soud v Praze nedostatečně vypořádal s otázkou, zda ustanovení advokáta je třeba k ochraně stěžovatelčiných práv. Stěžovatelka odmítá argument soudu, že je z její žaloby zřejmé, že dokáže svá práva dostatečně hájit sama. Stěžovatelka namítá, že z žaloby není vůbec zřejmé, že ji koncipovala sama, naopak uvádí, že s ohledem na své vzdělání by nebyla sepsání takového textu bez cizí pomoci schopna. Stěžovatelka poukazuje na to, že mezi základní práva a svobody podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod náleží právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací a občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje. Stěžovatelka poukazuje na to, že se tak v jejím případě neděje, a proto její zastoupení patří do okruhu věcí, které vyžadují zvýšenou ochranu práv žalobce, neboť se jedná o hájení základního lidského práva na přežití občana zakotveného v Listině základních práv a svobod. Stěžovatelka považuje tvrzení Městského soudu v Praze, že žalobce nemusí být povinně v řízení před krajským soudem zastoupen, za irelevantní a zcestné, neboť podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc před soudy, a to od počátku řízení. Městský soud v Praze podle stěžovatelky opomněl zhodnotit, že žalovaný podal k žalobě vyjádření, ke kterému je stěžovatelka oprávněna podat vyjádření, jež by obsahovalo právní rozbor; stěžovatelka však nemá právní vzdělání a v případě neustanovení zástupce by proto byla podstatným způsobem zkrácena na svých právech.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Z kasační stížnosti je možné dovodit, že stěžovatelka uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy napadá usnesení krajského soudu pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka prostřednictvím ustanovené zástupkyně uvedla, že je kasační stížnost podávána i z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; k tomuto tvrzenému důvodu však Nejvyšší správní soud nepřihlížel, neboť stěžovatelka neuvedla, v čem konkrétně spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí (srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 74, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud za této situace napadené usnesení přezkoumal v mezích řádně uplatněného kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka namítá nezákonnost napadeného usnesení, kterou spatřuje v tom, že jí Městský soud v Praze měl ustanovit zástupce, neboť podle svého mínění splňuje podmínky pro jeho ustanovení.

Jak již bylo uvedeno, podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. (do 12. 10. 2005 ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s.) může předseda senátu navrhopateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníkovi lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho práv. V projednávané věci dospěl Městský soud v Praze k závěru, že nebyla splněna podmínka druhá. Sporným tedy je, zda stěžovatelka potřebuje zástupce k ochraně svých práv.

Stěžovatelka poukazuje na to, že v jejím případě jde ve věci samé o posuzování otázky, která se dotýká jejího základního práva na přiměřené hmotné zabezpečení v případě nemožnosti vykonávat výdělečnou činnost; je tedy zřejmé, že v řízení jde o ochranu jejího základního práva, a proto je podmínka potřeby ochrany práv účastníka ve smyslu § 35 odst. 8 splněna. S takovou argumentací se Nejvyšší správní soud nemůže ztotožnit. Ostatně se již dříve obdobnou argumentací v jiných případech stěžovatelky zabýval (věc sp. zn. 6 Ads 84/2006, sp. zn. 6 Ads 102/2007, sp. zn. 6 Ads 129/2007), přičemž neshledává důvodu, proč by se měl od dříve zaujatého názoru odchylnit. Proto Nejvyšší správní soud opětovně konstatuje, že potřebou ochrany práv ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s. není míněno to, že se účastník v soudním řízení domáhá nějakého práva. Potřeba ve smyslu citovaného ustanovení (potřeba být zastupován k hájení vlastních zájmů) musí vyplývat z objektivních okolností nasvědčujících tomu, že účastník v soudním řízení není schopen sám využít procesních nástrojů k ochraně svého práva, jehož se v řízení domáhá. Nejde tedy o zjišťování skutečnosti, že se účastník nějakého práva domáhá, ale o zjišťování skutečnosti, jak se ho domáhá.

Pokud stěžovatelka dále argumentuje tím, že z žaloby rozhodně nevyplývá, že by ji koncipovala sama, Nejvyšší správní soud podotýká, že tato skutečnost ještě neznamená, že by byla naplněna podmínka potřeby ochrany jejích práv advokátním zastoupením. Z žaloby, kterou stěžovatelka podala, je nade vše pochybnost zjevné, že jde o velmi kvalifikované podání, které obsahuje všechny předepsané náležitosti žaloby a je schopno meritorního projednání. Stále platí, že svým rozsahem (v tomto případě dvacet stran strojopisu), svou formální, ale i obsahovou úrovní převyšuje podání, která účastníci i s právním vzděláním směřují soudům. Již tento fakt implikuje závěr, že stěžovatelka k hájení svých práv před soudem zastoupení advokáta nepotřebuje, neboť schopnost formulovat žalobní návrh patří k oněm prima facie objektivním okolnostem, které dovolují usuzovat na schopnost účinně hájit svá práva před soudem ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s. Je přitom nerozhodné, zda svá podání soudu koncipuje sama, či s dopomocí. Rozhodné je, že je schopna si kvalifikované podání obstarat. V tomto kontextu není vůbec irrelevantní konstatování Městského soudu v Praze, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné - stěžovatelka se může, necítí-li se schopna sama hájit svá práva v rámci jednání u soudu, zejména pak při ústním jednání, jež požaduje, zastoupit případně osobou, která jí byla, jak tvrdí, při vypracování žaloby nápomocna. Rozhodné je, že v době rozhodování Městského soudu v Praze potřebu právního zastoupení advokátem, jak sdílí i Nejvyšší správní soud, neměla.

Kasační stížnost stěžovatelky tedy neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto mu nezbylo, než ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnout.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovaný právo na náhradu nákladů řízení nemá (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti usnesením Městského soudu v Praze č. j. 1 Cad 118/2006 - 55 ze dne 25. 7. 2007 ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Dagmar Dřímálová. Ustanovená zástupkyně přípisem ze dne 28. 11. 2007 Nejvyššímu správnímu soudu sdělila, že ve věci učinila tři úkony právní služby, a to převzetí věci, studium spisu u soudu a doplnění kasační stížnosti. Pokud jde o úkon první, tedy převzetí věci, Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), je úkonem právní služby v případě ustanovení advokáta soudem první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby. S ohledem na to, že ustanovená zástupkyně stěžovatelky ani netvrdila, že by převzetí věci zahrnovalo první poradu s klientkou, a tento fakt není zřejmý ani ze spisu, nelze podle Nejvyššího správního soudu nárokový úkon považovat za úkon právní služby

ve smyslu citovaného ustanovení. S poukazem na § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu Nejvyšší správní soud konstatuje, že úkon spočívající v prostudování spisu je samostatným úkonem právní služby pouze v trestním řízení a v projednávané věci za něj proto odměnu nelze přiznat. Z těchto důvodů přiznal Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni odměnu ve výši 500 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d/ ve spojení s § 7 bod 2. a § 9 odst. 2 a 3 advokátního tarifu) spolu s náhradou hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů 800 Kč. Pro zaplacení odměny pak stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. května 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu